

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De præbendis & dignitatibus. Consilium CCXXXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

pro alio non requiritur speciale mandatum, *gloss. in d. c. Nonnulli*; præsertim si impetrans est conjuncta persona, *Rota decis. 2. purificatio gratia quæ est 9. sub tit. De concess. præb. in novis phil. franc. in c. Si motu proprio nu. 2. de præb. lib. 6.* Prout etiam conjuncta persona sine mandato amici seu conjuncti causam in judicio tam possessorio quàm petitorio agere potest, *l. Sed & h. l. Pomponius §. ult. De procur. l. 1. c. Si per vim vel alio modo & c.* Satis itaque in proposito est, acceptionem Rei de sic impetrato hoc beneficio sequutam esse, & per ejus specialiter constitutum procuratorem obtentam primùm fulminationem bullæ Apostolicæ, deinde possessionem ejusdem beneficii: quia talis ratihabitio & procuratoris constitutio ad acceptandum & possessionem apprehendendum, omnia purgant, quæ de defectu mandati dici possent, *Rota decis. 200 Ad recipiendum, quæ est 21. sub. tit. de procur. in novis.* Sanè directio dicti D. Brictij, & fructuum receptio, nihil ad collusionem detegendam faciunt: cum enim asserat constanter ad se pertinere hunc personatum, & Actor dicat, & ex rei evidentia constet, Dominum Joannem ejus avunculum, lites omnes quas Actor sine colore juris ei primùm Bruxellis, nunc hic per annos ferè undecim intendit & producit sustinere, cur non quoque permittere Reo fructus percipiat ad erogationem harum expensarum faciendam? Cum alioqui collusio ipso jure non inducat amissionem beneficii, sed tantùm præbeat causam privationis, *c. Audimus de collus. deteg. ad quam per sententiam pervenire oportet.*

Obijcit quoque Actor Reo surreptionem & obreptionem bullæ; ex eo primùm, quod valorem viginti quatuor ducatorum in ea expressum non verificaverit: quasi taxa beneficii in gratia comprehensa, pars gratiæ sit; præsertim cum ex assertione impetrantis in bulla ponitur. Sed non animadvertit Actor, quod sub eadem taxa idem beneficium ipse sibi impetrare conatus fuerit apud Sedem per gratiam, si *neuri*, cujus signatura in hac causa exhibita est, per quam inter cætera laborat Reo eripere hoc beneficium; in qua signatura taxa seu valor hujus beneficii per Actorem exprimitur ad quatuor marcas argenti puri, quæ taxa cum taxa viginti quatuor ducatorum cõvenit; *l. marca enim argenti puri valet ducatos sex, l. ud. Gomez. ad reg. cancell. De valor. exprimen. Ita ut per hanc Actoris assertionem & narrationem in suo supplice libello Papæ exhibito, quia pro confessione est, l. Cum precum c. de lib. causa, verificetur narratio Rei: & Actor ad agnoscendam veritatem narrationis Rei constingatur, ut eodem jure eum uti pati debeat, l. 1. d. Quod quisque iuris & c.*

Obijcit præterea Actor Reo, quod ipsius gratia intra tres menses non sit publicata: sed cum jus ad hoc nusquam constingat Reum, qui non ex resignatione, sed ex morte vacante beneficio, suam gratiam obtinuit, curandum id non est, *l. ud. Gomez. de publ. resig. q. 9. n. 7. & 8. & quest. 11.* Alia quæ obijcit tam facilia sunt, ut non mereantur aliquam solutionem. Concludimus igitur in hac causa iudicandum esse pro tenore conclusionis, quam Reus proposuit.

De præbendis & dignitatibus.

SUMMARIUM.

Petitorium ex concursu pro Prioratu inter clericum sæcularem & regularem.

1. Instrumento utens illius contenta probare videtur.
2. Beneficium dependens à monasterio censetur in illius potestate esse.
3. Clericatura est necessaria ad obtinendum beneficium Ecclesiasticum.
4. Beneficia secularia secularibus, regularia regularibus conferenda.
5. Pontifex beneficia regularia secularibus conferre potest, eosque ad illa habilitare.
6. Clausula in rescriptis, de pluribus beneficiis simul & successive obtinendis vel admittendis, quem effectum habeat.
7. Resignatio ex causa permutationis non dat liberam collationem.
8. 9. Possessor beneficii an debeat probare titulum sui auctoris.
10. Testimonia in possessoria causa faciunt fidem in petitoria beneficii.
11. Pater non presumitur ignorare conditionem filij neque prælati monachi sui.
12. Monachus suo Prælati magis quàm filius patri subiectus est.
13. Enuntiatio pronuntiatio an vim probationis habeat.
14. Enuntiatio verba per modum causæ prolata disponunt.
15. Possessio beneficii sine titulo nulla est.
16. Sententia in possessorio non præiudicat causæ proprietatis.
17. Placitum Principis non requisitum in ordinariis collationibus.
18. Beneficium à manu laica accipi non potest.
19. Quæsitio iuri non præsumi derogatum.
20. Regula de triennali possessore tueretur possessorem.
21. Possessio auctoris an prodest in regula de triennali possessore.
22. Renuntiatio voluntaria exceptio potentissima.
23. Renuntiatio de litigioso beneficio coram quo fieri possit.
24. Renuntiatio beneficii ad opus litigantis facile procedit.
25. Confessio nocet consentienti & causam ab eo habentis.
26. Pape assertioni statuitur.
27. Mandatum posterius revocat prius etiam non facta mentione prioris.

CONSILIUM CCXXXVIII.

IN beneficii causa, quæ nunc subiacet calculo ferendæ sententiæ per Reverendum Dominum Abbatem S. Gertrudis Lovaniensis ex speciali rescripto delegatum Iudicem, inter Reverendum Dominum Lambertum Ora Protonotarium Apostolicum Impetrantem seu actorem, & Fratrem Gerardum Bourgesium Reum Opponentem, de & super Prioratu Vallis Monachorum ordinis Sancti Benedicti, de solius Actoris jure ferè queritur, cum ex parte Rei nulla extet contraria conclusio aut petitio, ut ei adjudicetur hic Prioratus, sed nuda tantum tituli sui allegatio, & aliquot instrumentorum pro illius probatione exhibitio; non tam ad deductionem & probationem

bationem juris sui, quam ad demonstrationem deficientis, (ut putat) juris in Actore: fiducia nimirum possessionis, quæ ei per sententiam Concilij Mechliniensis adjudicata est; virtute cujus se tutum existimat, quamdiu Actor de potiore titulo & jure non docet, *c. ult. in fine de iurjur.* Proinde in titulum & jus Actoris inquirendum est; quo probato necessum erit secundum conclusionem Actoris in hac causa propositam judicare. Procedendo itaque per eos gradus, quibus titulus, & jus in quocumque beneficio acquiri & deduci solet, in primis hoc manifestum esse dicimus, etiam si Reus non sit veritus id aliquoties in hac causa negare, quod hujus Prioratus ordinaria collatio & omni-modi dispositio, vacationis tempore occurrente spectet & pertineat ad D. Abbatē S. Audoēni Rotomagensis ordinis S. Benedicti. Nam deprehenditur id in primis ex asserta bulla Apostolica Iulij Papæ tertij, quæ Reus in hac causa pro sua defensione, & tacite pro affectione juris sui utitur; in qua diversis verbis ex assertionem Rei dicitur, quod hic Prioratus non sit Conventualis, & quod à monasterio S. Audoēni Rotomagensis dependeat.

Qui enim utitur instrumento in iudicio, in sui præjudicium intelligitur confiteri omnia instrumenti contenta. *Imoc. in c. Cum venerabilis & ibi Re-lin. nu. 22. De except.* & narratio seu assertio supplicantis pro confessione in sui præjudicium habetur, *l. Cum precum. C. de liberali causa; præsertim quia* Reus hujusmodi assertionem positive quoque in hac causa articulaverit. Jam verò quod ab altero Monasterio dependet, confertur esse in potestate ejusdem Monasterij seu Prelati quoad jus collationis seu provisionis, *c. Cum singula & ibi Phil. Franc. De præben. lib. 6. Quemadmodum cum annexum est Monasterio, in potestate est retentionis; quia annexa pro uno habentur, c. super eo De præben. lib. 6. Ioan. Monach. in d. c. Cum singula in v. annexi, veteris anchor. conf. 114. pro impetrante; Lapus alleg. 36. Vtrum absque dispensatione.* Ideoque est quod sic à Monasterio dependens beneficium sine dispensatione Apostolica non possit per Prælatus illius Monasterij conferri Monacho alterius Monasterij, sed tantum sui, *c. Cum de beneficio de præben. lib. 6. Rebuff. in praxi benef. à tit. de translat. mona. nu. 16.* quod evidens argumentum est, dependentiam efficere quoque potestatem conferendi. Quod etiam pertinet quod in eadem bulla, quæ Reus utitur, inserta sit clausula translationis à Monasterio Gemblacensi, cujus Monachus conventualis tempore hujusmodi impetrationis dictus Reus erat, ad Monasterium S. Audoēni. Convincitur quoque id per instrumentum processus submissi super dicta bulla; per quem executio hujusmodi bullæ dirigetur ad Abbatem Sancti Audoēni Rotomagensis tamquam ordinarium collatorem dicti Prioratus. Quare calumniosa est Rei responsio, quæ negat collationem hujus Prioratus pertinere ad Abbatem S. Audoēni Rotomagensis, asserendo illum pertinere ad Romanum Pontificem; cum ex tenore dictæ bullæ, quæ Reus utitur, constet Pontificem contulisse hoc beneficium non jure alicujus ordinariæ collationis, sed specialis reservationis; nimirum propter resignationem factam (ut asseritur) in curia Romana, *c. Licet De præben. li. 6. Quod* Conf. Wamel. Tom. I.

evidens indicium est, Pontificem ordinariam collationem seu provisionem hujus beneficii sibi non arrogasse, *Ioan. Selva in tract. de benef. parte 2. quæst. 1. nu. 13.* Quibus accedit propria confessio Fratris Ioannis Bourgeois (à quo Reus causam sui tituli se habere dicit) quam fecit in supplicatione, quam anno 1550. quarta Iulij porrexit in Concilio Mechliniensi: quæ confessus fuit Abbatem S. Audoēni esse protectorem & collatorem hujus beneficii. Cum itaque Actor auctoritatem sui tituli referat ad Abbatem S. Audoēni, prolato publico, authentico & per Reum recognito instrumento factæ sibi per dictum Abbatem collationis & provisionis de hoc Prioratu, nihil dubitandum est, quin non possit Actori obijci defectus potestatis ipsius conferentis & providentis.

Proximum est ut demonstretur, Impetrantem in ea conditione & qualitate fuisse & esse, cui hoc beneficium conferri potuerit. In quo articulo manifestum in primis est Actorem tunc pluribusque annis antè, fuisse clericum tonsuratum Leodiensis diocesis. Nam exhibitæ de hujusmodi clericatura seu tonsura literas Reus aperte recognovit; & ultra hoc Reus positive allegat Actorem esse clericum secularem: quæ prima in genere est requisita qualitas ad obtinendum quodcumque Ecclesiasticum beneficium, *c. Cum ad De refer. c. Ex literis de translat. c. 2. de institut.*

Cæterum hac in parte est quod probabiliter admodum Reus Actori obijcit, ex conditione & qualitate ipsius beneficii, quod dicit esse regulare, utpote dependens à monasterio S. Audoēni ordinis S. Benedicti solum conferri Monachis seu Religiosis ejusdem ordinis; Regulariter autem quæcumque beneficia sæcularia clericis sæcularibus, & regularia monachis religionem professis conferri solent & debent, tam ex dispositione priorum Canonum, *c. Cum de beneficio De præben. lib. 6. c. Cum causam De elect.* quam ex definitione sacri Oecumenici Concilij Tridentini, sess. 14. de reformat. cap. 10. ac sess. 25. cap. 11. non converso ordine sæcularia Religiosis, & regularia sæcularibus clericis. Verum adversus istam objectionem est Actor munitus ex dispensatione Apostolica: nam Clemens Papa septimus, V. Kalendas Novembris anno Pontificatus sui septimo hoc est anno 1532. ex potestate Apostolica concessit & indulgit dicto Actori, ut duo incompatibilia beneficia & eorum alterum etiam regulare, conferri solum regularibus ordinis S. Benedicti, aut alterius cujuscvis ordinis, obtinere posset: de & super qua concessione & indulto Paulus tertius anno 1534. III. Nonas Novembris concessit suas bullas literas, in forma rationi congruit expeditas, quas Reus quoque recognovit. Ita ut ex hac parte inhabilitas aut incapacitas personæ Actoris redargui non possit. Dubium enim non est, quin Pontifex prædictam juris communis, & Conciliaris etiam decreti dispositionem, dispensando ex auctoritate & potestate Apostolica, relaxare possit, sæcularemque clericum habilitare ac beneficium regularibus seu monachis conferri solum, *in d. c. Cum De beneficio in fine:* non tantum ex provisione Apostolica, verum etiam ex collatione Ordinarij, ad quem regularis beneficii collatio pertinet; quia dispensatio eum

capacem facit. *Rebuff. in praxi benef. tit. De dispensatione etatis nu. 6. & 7.*

Quod animadvertens Reus, tacita confessione huiusmodi dispensationis, obijcit ulterius Actori dicta dispensationis resolutionem, per hoc, quod (ut asserit) Actor post datam dicta dispensationis successivè acceptaverit & retinuerit plura alia incompatibilia beneficia; quorum quinque nominatim exprimit, exstigmans per priorum duorum incompatibilium assecutionem, effectum dicta dispensationis resolutum fuisse: quasi sermo simpliciter prolatus de primo intelligatur, & primo actu perficiatur, consumatur, & finiatur, l. Boves §. hoc sermone de verb. signific. etiam in hac Papali liberalitate, c. Non potest §. 10. De praben. lib. 6. Sed sine negotio resolvitur hæc obiectio per formalem negationem Actoris, & deficientem Rei de allegata huiusmodi beneficiorum pluralitate probationem. Allegare etenim & obijcere non sufficit, nisi quoque id quod obijcitur, quatenus in facto consistit, probetur, l. Qui accusare C. De eden.

6. *Sim emptione de contrah. emp. §. Et si probatum esset Actorem successivè plura, quam duo incompatibilia beneficia ante acquisitionem huius Prioratus obtinuisse; per hoc tamen non induceretur dicti Prioratus amissio; ob id, quod dicta dispensationis bulla contineat ampliativâ illâ clausulâ, his verbis: Illaq; simul & successivè simpliciter vel ex causa permutationis, quoties tibi placeret dimittere & cedere, ac loco dimissi vel dimissorum aliud vel alia &c.* Quæ clausula præservativa est, efficitque ne prima acceptatione duorum incompatibilium, effectus prædictæ dispensationis resolvatur, *Rebuff. in praxi benef. tit. De dispensatione etatis. ad verb. illaque simul, dimittere, cum seq. sic ut successivè plurium, quam duorum acceptatio Actori non noceat, nisi quoque probetur simultanea eorundem eodem seu uno aliquo tempore receptio.* Relinquitur ergo, quod ex qualitate & conditione vel personæ ipsius Actoris, vel huius de quo queritur beneficii nullum sit impedimentum aut defectus, quo minus Actor illud obtinere, & in præsentem etiam retinere possit.

7. Quoniam verò Actor causam collationis constituit in collatione Abbatis S. Audoëni non merè liberali sed necessaria, quæ liberalitatem non habet, l. Regim legatam in fine De alimen. legatis, hoc est ex causa permutationis; ex qua facta in manibus Ordinarii Collatoris beneficii resignatio liberam conferendi potestatem, cui volet, Collatori non tribuit, sed illum constringit, ut conferat illud ei qui cum resignante compermutat, c. 1. De rer. perm. lib. 6. & Clem. 1. eod. tit. inspiciendum est, an ea ex parte aliquid sit quod Actori scrupulum facere possit.

8. Obijcit Reus Actori huiusmodi permutationem fuisse nullam; ob id, quod Frater Guilielmus Marnier, qui hunc Prioratum ex causa permutationis ad opus Actoris resignavit, tempore illo non erat dicti Prioratus verus Rector aut possessor; idcirco permutationem tamquam de re aliena factam esse nullam; cum generaliter verum sit quod ex causa permutationis alienare nemo, vel in alium transferre possit, quod ipse non habeat, l. si filius tuus C. De don. l. Nemo plus v. De reg. iuru. Sed faciliè quoque rejicitur hæc obiectio per hoc

quod qui ex permutatione alterius beneficium consequutus est, si ei agenti obijciatur exceptio deficientis juris in persona auctoris, hoc est compermutantis, intentionem suam satis fundet & probet, si probet auctorem suum loco domini seu veri Rectoris & possessoris beneficii habitum fuisse, ut expresso jure definitum est, in c. Cum venerabilis in verb. vel cum domino vel eo qui habebatur loco domini De exception. Ita ut non sit necesse probare verum dominum illius; cum domini probatio sit difficilis; & perinde ad obtinendum in vindicatione cuiusque rei sufficiat probatio quasi domini, hoc est quod sit bonæ fidei possessor ex iusta causa, ut ipsius domini, non teneatur probare quod suus auctor, hoc est ex permutationis causa resignans, jus in re seu in beneficio habuerit; sed sufficit probare illud habitum & reputatum fuisse pro tali, & fuisse in beneficii possessione: quod in auditorio Rotæ Romanæ decisum, decis. 10. tit. de rer. perm. alias 404. incip. Nota agenti & petenti in antiq. & decis. 4. tit. de rer. perm. alias 104. incip. Agenti & petenti in novis, comprobatur & sequitur Panoromitani. Iam verò per Actorem plenissime probatum est, D. Guilielmum Marnier auctorem Actoris tempore huiusmodi permutationis & resignationis fuisse habitum & reputatum pro Priore huius Prioratus, eumque aliquot annis fuisse tunc in reali possessione illius, usque ad tempus, quo dicta permutatio concepta fuit in anno 1548. Deponunt namque id ad unum ferè omnes testes viginti quinque per Actorem in causa possessoria producti: quorum depositiones seu testimonia per Concilium Mechliniense clausa ad hanc petitoriam causam transmissa, & in actis huius causæ exhibita sunt: adversus quæ Reus nihil obijcit, quo minus illa fidem probationis faciant, etiam in hac causa petitoria, licet in ea dicti testes neque producti, neque per Reverendum D. huius causæ Iudicem, vel ex ipsius commissione examinati sint. * Est enim receptum, quod testimonia dicta in possessoria causa fidem faciant & plenè probent etiam in causa petitoria inter easdem partes de eadem re contendentes licet ad alium finem, velu. & alijm. causam que in c. Veniens 2. de testib. ut eleganter decidit Guido Papæ decis. 136. Si autem, quem indicasse quoad hoc sufficit.

Utraque testimonia eadem reputatio & possessio probatur per diversa instrumenta in hac etiam petitoria causa pro maxima parte originaliter exhibita. Et primò per ipsas dictæ collationis Actori per Abbatem S. Audoëni factæ literas: inde quippe constat, quod ipse Abbas Collator huius beneficii dictum Guilielmum pro Rectore & possessore huius Prioratus habuerit & reputaverit; potissimum quod idem F. Guilielmus fuerit professus religiosus dicti Monasterij S. Audoëni, & sic præfati Abbatis obedientarius uti Reus apertè in hac causa confessus est, quod non tantum dictus D. Guilielmus sed etiam F. Ionathas de la Mote immediatus ejusdem D. Guilielmi in dicto Prioratu præcessit

præcessor, fuerint Religiosi dicti monasterij: prout etiam eiusdem Monasterij Religiosus fuit F. Robertus Crochet immediatus prædecessor dicti F. Ionathæ. Quæ res habet maiorem probabilitatem, quàm illud, quod Reus proponit de iure & possessione F. Ioannis Bourgeois, ex cuius resignatione dicit se obtinuisse hunc Prioratum, nulla alia allata probatione vel iuris vel possessionis aut representationis huiusmodi sui auctoris, quem constat fuisse Religiosum non monasterij S. Audoëni sed walciodorensis. Nam in literis, quas de asserta licentia sui superioris Abbatis Gemblacensis pro facultate obtinendi hunc Prioratum se impetrasse dicit Reus, id aperte declarat. † Quæ quidem dicti Abbatis assertio pro plena reputatione, quod D. Guilielmus Prior fuerit, haberi debet: quemadmodum filius talis esse præsumitur, qualis pater eum reputavit, *l. penult. in fine D. De curat. furios. Paul. Paris. cons. 88. Viso processu nu. 5. vol. 3.* cum ob tantam conjunctionem non præsumatur ignorare conditionem filij sui, *l. Octavi in fine D. Unde cognati.* Quod in eo, qui naturaliter pater est, sic constitutum, recte transfertur & extenditur ad patrem spiritua-lem, hoc est ad Monachum cuiuscumque superio-rem seu Prælatum; ut à carnali matrimonio ad spirituale rectè ducitur argumentum, *c. Quoniam frequenter §. porro Ut lre non contest. c. fin. de translat. Episcop. †* potissimum quia archiæ subiectus sit Monachus suo Prælati, quàm filius patri; cum Monachus sine licentia sui Abbatis à Monasterio recedere nequeat, nec cuiuscumque beneficio aut officio præfici nisi à suo Prælati mittatur, *c. Non est de regula, c. cum ad Monasterium vers. alicui de statu monach.*

Probatum quoque hæc de dicto D. Guilielmo reputatio, & vera actualisque huius Prioratus pos-sessio, non tantum duorum aut trium, sed circiter decem annorum ex diversis per Actorem exhibitis instrumentis. Nam primò literæ per Con-cilium Lutemburgense scriptæ ad Abbatem de Dorval, ad querelam Ioannis de Marion coloni præfati D. Guilielmi, apertam significationem faciunt, quod tunc idem Dominus Guilielmus fuerit Prior huius Prioratus; quas literas Reus recognovit. Cui quoque consonat supplex libellus per dictum Ioannem Marion Concilio Lutem-burgensi adversus præfatum Dominum Guiliel-mum tamquam Priorem dicti Prioratus exhibitus. Secundò comprobatur per instrumentum appel-lationis, quæ nomine dicti D. Guilielmi tamquam Prioris dicti Prioratus aliorumque Dominorum ejusdem Ordinis interposita fuit à sententia seu decreto quorundam Decanorum, qui ipsos inde-bitis subsidij gravaverant. Tertiò exhibuit cum prædictis instrumentis Actor etiam aliquot apo-theas seu quitantias, non tantum receptorum per præfatum D. Guilielmum de bonis dicti Prio-ratus, sed etiam solutorum: item instrumentum Vicariatus, per quod idem D. Guilielmus consti-tuit huius causæ Actorem suum Receptorem, ne-gotiorum gestorem, & Vicarium in dicto Prio-ratu: item instrumentum locationis certorum bono-rum dicti Prioratus per D. Guilielmum factæ & per Abbatem dicti Monasterij S. Audoëni con-

firmata, in quo tam multorum concursu dubi-tandum non est de hac reputatione, quam in pro-posito sufficere diximus. Nihil in contrarium ur-gente, quod Reus velut uno penicillo abstergen-do omnia supradicta instrumenta dicat in illis non dispositivè, sed enuntiativè tantum conti-neri, quod dictus F. Guilielmus talis fuerit, & id non sufficere ad probationem tituli: quia, ut paulò ante dictum, non est hoc casu necessaria verituti seu iuris ex causa permutationis reti-gnantis talis fuerit, *supradict. Rota decis.* quæ re-putationis probatio iam abundantissime confecta est. * Deinde enuntiativa dictæ qualitatæ assertio, 13 vim & effectum perfectæ probationis continet, propterea quod instrumenta prædicta sint non de rebus aut negotijs extraneis (quo casu imperti-nentis qualitatæ assumptio, per enuntiativam ora-tionem concludentem & necessariam probationem non conficeret) sed de rebus & negotijs ad dictum Prioratum pertinentibus & ratione illius occur-rentibus, & quæ D. Guilielmus citra jus & no-men dicti Prioratus facere utiliter & cum eff. et non potuisset, *arg. l. pro herede §. papinianus in fine D. De acquir. hered.* ut est locare bona Prioratus, ratione illorum in jus vocare, exactionibus subijci propter Prioratum: ita ut huiusmodi qua-litatæ enuntiativa assertio pro dispositiva accipi debeat; quia dirigitur in actum, qui dictam qua-litatem requirit, *Bald. in l. Si voluntate. C. De fidei-com. libere.* & sic adiecta enuntiatio huiusmodi qualitatæ est & accipi debet pro causa ejus, quod agitur. † Eo autem casu, quando verba enun-tiativa proferantur per modum causæ dispo-nunt, *Bald. in l. Emptor §. ancillam De rei vind. l. as. in l. Ex his verbis nu. 2. vers. Nonò limita C. De testam. militis;* quia dispositivus actus quibus hæc enuntia-tio adijcitur, deficiente eâ qualitate, fieri non po-tuisset, saltem non cum effectu: ita ut quamvis interdum nuda demonstratio tantum sit in adie-ctione qualitatæ, quæ etiam si falsa sit, actum vitare non solet, *l. falsa demonstratio De cond. & demonstrat.* quando scilicet qualitas remota & ex-tranea est ab actu: pro demonstratione tamen non est, cum causam actus continet; quia tunc ratio & causa agendi (quæ consistit in huiusmodi qualitate) coheret actui, nec sine illa actus sub-sistere cum effectu potest, *l. Cum tale §. falsam De cond. & demonst.* Atque ita indubitatis rationibus perimitur exceptio seu obiectio, quam Reus ca-prando verba facit ex consideratione enuntiativæ orationis, cui vim & effectum dispositionis fru-stra detrahare laborat.

De possessione Actoris scrupulosius hic inqui- 15rendum non est, cum in hac causa, non de illa, sed de titulo & iure quaratur, qui sine possessione stare potest, *l. Naturaliter §. nihil commune De acquir. poss. & acquirenda possessionis causam tribuit:* cum è diverso adversarij possessio, sine iure & ti-tulo vero atque effectuali stare non possit, ut præ-iudicium faciat proprietario, *l. i. §. huius autem D. Pri possidetis.* Interim tamen quatenus momentum aliquod ex possessione, iure, & titulo quem Actor in hoc Prioratu sibi asserit, accedere posset; dici-mus, ea in parte dubitationem quoque nullam esse. Nam de prima possessionis acquisitione, quam

quam Actor in propria persona paulò minus bi-
mestri post supra mentionati Abbatis ex resigna-
tione D. Guilielmi provisionem obtinuit, evi-
denter constat per instrumentum publicum ea de
re confectum. Et ut ea in parte foret probationis
aliqua imperfectio, de apprehensa tamen & exer-
cita multipliciter & per plures annos hujus Prior-
atus per Actorem possessione abundè constat per
exhibita pro parte Actoris instrumenta loquen-
tia de his, quæ Actor in qualitate Prioris hujus
Prioratus egit; solvendo inprimis debita per D.
Guilielmum Marnier suum auctorem, & præ-
decessorem ratione bonorum dicti Prioratus con-
tracta: ut regulariter successor in beneficio te-
neatur solvere debita sui prædecessoris pro utili-
tate ac conservatione bonorum eiusdem beneficii
contracta, c. 1. De solut. cap. Quod quibusdam De
fideiussor. & utrobique Doct. Idem convincitur ex
litteris Concilij Mechliniensis, quas F. Ioannes
Bourgeois (quem Reus auctorem suum prætexit)
adversus Actorem tamquam possessorem impe-
travit; ob id, quòd sine placito Principis in hu-
iusmodi possessione esset: in quibus sanè litteris
apertè continetur dicti F. Ioannis Bourgeois con-
fessio, quòd Actor hujus Prioratus possessionem
ceperit & duobus annis possederit. Probatur idem
per litteras manutententiæ Concilij Lutembur-
gensis, adversus Actorem tamquam possessorem
dicti Prioratus ratione certarum decimarum ad
eundem Prioratum pertinentium impetratas,
itemque per exemplum scripturæ, quam Actor
in eo iudicio & in ea qualitate pro sua defensione
exhibuit. Probatur etiam hæc possessio per instru-
mentum renovationis, & litteras Congedij seu li-
centiæ impetratas, pro obtinenda facultate facien-
dæ huiusmodi renovationis. Et novissimè per
litteras Regine Mariæ ad Actorem scriptas pro fa-
cienda contributione ad subsidium Concilij Tri-
dentini ratione dicti Prioratus: quæ licet non
contineant proprium nomen Actoris; quòd ta-
men ad ipsum tamquam talem scriptæ fuerint
demonstrant subsequenter quitantiæ Actori tam-
quam Priori idem subsidium solvendi datæ. Sic
quòd de possessione dicti Prioratus semel acqui-
sita & pluribus annis per Actorem exercita du-
bitare non oporteat.

- 16 Quid ergo est, quòd in iudicio possessorio Reus
Actore potior iudicatus sit? Supervacanea sanè
& inutilis est hujus rei investigatio: cum sententia
in possessorio lata, non pariat exceptionem rei
iudicatæ in petitorio; quia in illo possessio, in
hoc versatur proprietas, l. Et an eadem §. ult. De
except. rei iud. quæ cum illa commune nihil habet,
d. §. nihil commune. Et quantum coniecturâ asse-
qui possumus, causa, cur in eo iudicio succubue-
rit Actor vel hæc fuit, quòd Actor seu potius
ejus auctor à sua possessione per bellicam calami-
tatem exciderit, derelicto scilicet Prioratu metu
hostili; quo modo possessio facillè amitti solet,
salvâ manente proprietate, l. Idem est §. si quis au-
tem d. de vi & vi arm. l. 3. §. si quis nuntiet l. sed et si
noluit De acq. poss. vel hæc, quòd Actor placito
Principis munitus non fuerit; quamvis hæc causa
ad ius relata momenti parum habere videatur.
Etiā enim siue usurpatione, siue ex privilegio

irreplevit huiusmodi placitorum usus; is tamen
tantum est adversus Papales seu Romanæ Curie
litteras, & minimè adversus collationes & provi-
siones Ordinariorum; qualis est collatio, quæ
Actor nititur: id enim deprehenditur apertè ex
duabus constitutionibus, tum Maximiliani Im-
peratoris, tum ejus filij Philippi Archiducis Au-
striæ, Ducis Braban. &c. de anno 1487. quæ
alioqui per se iuri adversantur, & libertatem ec-
clesiasticam, auctoritatēque Apostolicam tam
generaliter acceptæ plus æquo diminuunt. ¹⁷
Quid enim id aliud est quam à manu laica seu
seculari beneficium accipere, quod iura prohibent,
c. Ecclesia Sanctæ Mariæ De constit. c. Cum terra, c. Quæ
sunt, c. Quisquis De elect. Ideoque per iudices ec-
clesiasticos in suis iudiciis in consideratione haberi
non debent. Sed his insistendum non est, cum
indubitatum sit, sententiam possessoriā nullum
omniò præjudicium facere causæ proprietatis.

Cum ergo ex parte Actoris omnia constent,
& nihil desiderari amplius possit; hoc reliquum
est, ut dispiciamus, num potentiore aliquo iure
Actorem superet Reus ex allegato per eum titulo?
Proferat quidem Reus Bullam Apostolicam,
per quam asserit sibi Pontificiā auctoritate pro-
visum esse ex resignatione F. Ioannis Bourgeois
in Curia Romana, & desuper fulminato proces-
su ejusdem Prioratus possessionem accepisse con-
tendit: quæ ad assertionem tituli, quem Reus
prætendit, prima facie sufficere facillè videri pos-
sent. ¹⁸ Sed quoniam omnis live Pape live Impe-
ratoris concessio hanc in se habet conditionem,
si alteri prius jus quæsitum non sit, l. 2. §. merito
Ne quid in loco publ. c. Super eo de off. & potest. iud.
deleg. c. Quamvis in fin. De rescript. lib. 6. cum non
præsumatur alteri quæsito iuri derogare velle; &
ea conditio in dicta Bulla disertis verbis, ac for-
maliter sit inserta his verbis, dummodo per resigna-
tionem huiusmodi, & non litigiosus, eius dispositio ad
nos hac vice pertineat, vel si alias valet, aut litigiosus
existat tempore data presentium non sit in eo alius spe-
cialiter in quæsitum &c. parum momenti habet hæc
Papalis, quam Reus præten- dit, provisio: ob id
inprimis, quòd evidenter ex superius deductis
constet eo tempore alteri jus quæsitum fuisse in
eodem Prioratu, ex resignatione D. Guilielmi
& collatione Ordinarij collatoris, toto triennio
antè, quo triennio elapso Reus hunc titulum pri-
mum per surreptionem obtinuit. ¹⁹ Ita ut Actor
suffragari debeat Regula Cancellariæ Apostolicæ
de triennali possessore; quæ non patitur triennalem
pacificum possessorem per quamcumque sequen-
tem impetrationem molestari, Lud. Gomez. ad reg.
Cancell. de trien. possess. * Præsertim quod hac in re
antecedens aliorum plurium antecedentium
annorum pacifica possessio D. Guilielmi, quem
sine titulo auctorem habet Actor, suffragari eidem
Actori & accessionem temporis facere debeat, De
accessionibus d. De divers. & temp. præscrip. aut sal-
tem sequentem triennalem successoris firmiorem
reddere, ut plerique existimant, Lud. Gomez. ad reg.
cancell. de trien. possess. quæst. 13.

Secundò non nocet hæc Papalis provisio Actori,
ideo quòd Reus non docuerit, nec aliunde con-
stet, quòd F. Ioannes Bourgeois ius aut titulum
in se ad

in seu ad hunc Prioratum habuerit, aut in illius possessione umquam fuerit, aut pro Priore dicti Prioratus reputatus fuerit. Nam quamvis, ut superius deductum est, non sit necesse cessionarium seu resignatarium docere, quod cedens seu resignans jus & proprietatem in beneficio habuerit; probare tamen debet, quod cedens & resignans pro tali reputatus, & in huiusmodi beneficii possessione fuerit, *d. cap. Cum venerabilis De excep. & ibi Panorm. decisiones Rota supra citat.* quale nihil Reus ne quidem allegavit, multo minus probavit: ita ut ex resignatione D. Ioannis Bourgeois, non potuerit constitui modus aliquis vacationis, sub cuius conditione, hoc est, si vacet, provilio Reo facta est.

Tertio subest & concurret hic aliud, quod omnino prostermit, & penitus subvertit assertum jus & titulum Rei; hoc scilicet, quod præfatus F. Ioannes Bourgeois decem diebus ante provisionem per D. Papam Reo factam omni iuri & actioni, quod in & ad dictum Prioratum habebat, necnon liti & causæ occasione dicti Prioratus in præjudicium Actoris subortis, cesserit & renuntiaverit, cum aperta confessione & recognitione, quod assertum jus suum seu actio, quam ad dictum Prioratum habere prætendebat, nullo modo esset perfectum. Probatur etenim hoc per hinc instrumenta hac de re confecta, quæ posteaquam Reus periculum ex illis metuens agnoscere noluit, Actor testibus probavit illa esse confecta, subscripta, & subsignata manu Guilielmi de Soye
 21 Notarii publici. * Iam verò excipiente Reo de cessione & resignatione dicti F. Ioannis Bourgeois, rectè per replicationem retorquetur obiectio antecedentis voluntariæ resignationis; quæ ut ipsi F. Ioanni Bourgeois, *cap. super hoc De renuntiat.* ita quoque dicto Reo ejus successor, & causam ab eo prætendenti, rectè obijci potest, *l. in omnibus § non debet, l. Quod ipsi De reg. iur. præsertim* quia plenissima sit renuntiatio non tantum quoad litem, sed etiam quoad causam, jus & actionem, *Rota decis. 1. de renuntiat. alias 158. in novis.* Nec inutilem vel inefficacem facit hanc renuntiationem, quod non sit facta coram superiore, sed coram Notario & testibus: † nam etsi verum sit, quod renuntiatio de beneficio, quod sine lite aut controversia possidetur, vel habetur, facta coram laico aut non superiore, quoad ipsum sit nulla, & minime quoad ipsum renuntiantem, cui in omnem eventum nocere debet ipsa sic facta renuntiatio, *c. Quod in dubijs & ibi Doct. c. Admonet De renuntiat.* renuntiatio tamen facta de beneficio seu potius de lite, causa, jure & actione beneficii, quod in controversia est, & potissimum in cuius possessione est adversarius (ut hic contingit) tenet quoad omnes, etiamsi sit facta coram laico, seu alio quocumque, qui super beneficio, vel quoad collationem, vel quoad institutionem, auctoritatem vel potestatem aliquam habet. Quam distinctionem inter renuntiationes traditam à Ioanne Andrea, in *c. Constitutus in fine de appell. probant* Antonius de Butrio, Panormitanus & alij, in *d. cap. Quod in dubijs, gl. pragmat. tit. de sublat. Clem. literis in verb. renuntiasse*, sic ut litigioso beneficio facilius renuntietur, quam

ei, quod pacificè obtinetur. * Potissimum ad opus & utilitatem colligantis, jus antierius seu probabiliter potentius prætendens, & omnium maxime, quando jus renuntiantis probabiliter est dubium & incertum; quanto magis cum notoriè constat eum jus non habere, *Rebuff. in praxi benef. de resig. expres. nu. 12.* ut accidit in proposito, propter apertam & manifestam confessionem dicti F. Ioannis Bourgeois instrumento renuntiationis insertam, quod jus, quod ipse F. Ioannes prætendebat, nullo modo erat perfectum. † Cui confessioni contra consistentem causamque ab eo habentem, standum est, *l. Generaliter in fine C. De non num. pecun. cap. Ex ore de his quæ sunt à maiore parte cap. etiam in beneficialibus, si non ad hoc, ut per illam jus aut actio totaliter acquiratur ei, cui sit hæc confessio, gloss. in c. Duobus in verb. non apparet De rescrip. in 6. saltem ad hoc, ut jus & titulus adversarij ex eo corroboretur & coadiuvetur, Demmie. Gemin. in c. 1. de eo qui mitt. in poss. lib. 6. decis. Tholosana 473. & ei paretur exceptio adversus consistentem aut causam ab eo habentem; potissimum quando confessio huiusmodi velut pro causa obiecta est renuntiationi litigiosi beneficii, nec ex adverso demonstratur vel confessionis falsitas, vel error; ut contingit in proposito, in quo Reus nihil docuit de jure vel titulo præfati F. Ioannis Bourgeois; imò nec de mandato illius, qui in Romana Curia resignationem nomine F. Ioannis fecisse in opistographio Bullæ scribitur, videlicet Guilielmi Hult. † Nam
 25 et si stetur verbis Papæ in literis suis asserenti resignationem beneficii coram se factam esse per alicujus procuratorem, *Clem. 1. de probat.* per hoc tamen probatum non debet censeri huiusmodi procuratoris mandatum, sed extrinsecus probandum est legitime, *Rebuff. in praxi benef. tit. Requisita in literis collationum*; quia assertio mandati non est de facto ipsius Papæ, gloss. ult. d. Clem. Literis & ibi Bonif. Vital. nu. 31. Pragm. sanctio de sublat. Clem. literis. De quo quidem mandato si constaret, nullus prorsus esset illius effectus; ob id, quod ante præstitum vigore illius consensum in Romana Curia, idem F. Ioannes sic ut præmittitur liti, juri, actioni, & causæ ad utilitatem Actoris renuntiaverit, & ad renovandam huiusmodi renuntiationem in Romana Curia aut alibi, ubi opus vel utile foret, procuratores constituerit; * per quam constitutionem seu
 26 mandatum revocatum censeri debet prius, si quod dicto Guilielmo Hult datum fuisset, de quo tamen non constat: nam per posterius mandatum revocatur prius, *c. Non iniuste de procurat.* Et licet expressa revocatio sic dati mandati non noceat, quo minus sequens resignatio effectum habeat, si re integrâ mandatario seu procuratori non sit facta intimatio revocati mandati, *Clem. 1. De renuntiat.* quoad ipsum mandantem & constituentem: nocet tamen quoad eum, qui ex actu revocatorio jus acquirit, antequam constitutus procurator executionem mandati facit; quia per hunc actum revocatorium, qui constituitur in sequenti reali renuntiatione, enervatur antecedens procuratoris constitutio, ad renuntiandum seu resignandum; quia tempore renuntiationis,*

tiationis, quæ sit ex antecedente mandato, non invenitur constituens ius in re habere, *velin. in c. Ex parte Decani nu. 16. limitat. 2. De rescript. Et sic in proposito potior est realis renuntiatio, quam F. Ioannes Bourgeois de hoc litigioso Prioratu fecit, quàm sequens resignatio ad opus Rei facta virtute alicujus prioris mandati, si tale aliquod fuisset, prout non, quia de eo non constat aut apparet, l. si in emptione De contrah. empt. Concludimus ergo hunc Prioratum cum fructibus Actori adjudicandum esse secundum conclusionem pro ipsius parte in hac causa propositam.*

De præbendis & dignitatibus.

S V M M A R I U M.

Petitorium in concursu ex Apostolica & turnaria provisione. Pij II. indultum, datum Episcopo Leodiensi & ejus Dioecesis ordinariis collatoribus, ut nulla beneficia ejus dioecesis duas saltem marcas argenti non valentia sub expectativis gratijs comprehendantur.

1. Pontifex non planè adimit sibi potestatem, quam alteri concedit.
2. Prohibitio expectativæ gratiæ non extenditur ad collationem ordinariam.
3. Cap. Statutum De præben. lib. 6. intellectus.
4. Manus vapis appositio impedit Ordinarij collationem.
5. Valor beneficij quomodo constituendus.
6. Simoniacum quando sit pro redimenda lite expensasolvere.

CONSILIVM CCXXXIX.

PIVS Secundus Pontifex in anno Domini 1443. Episcopo Leodiensi, alijsque Civitatis & Dioecesis Leodiensis Prælati, ac quibuscumque alijs Ordinarijs quorumcumque beneficiorum Collatoribus, inter alia concessit & voluit, quòd nulli Canonici, præbendæ, dignitates, personatus, officia, aut alia beneficia ecclesiastica Civitatis & Dioecesis Leodiensis, cujuscumque qualitatibus fuerint, quæ saltem duas marcas argenti secundum communem estimationem non valent annuatim; sub quibuscumque expectativis gratijs quibuscumque personis per Sedem Apostolicam vel ejus Legatos, sub quavis verborum forma concessis quomodolibet comprehendantur; nec possint prætextu gratiarum hujusmodi acceptiones & provisiones per quemquam fieri de iisdem, sed Ordinarij seu illi ad quos illorum spectat collatio, provisio, seu quævis alia dispositio, liberè de illis disponere valeant; etiam in quocumque mense vacaverint. Quibus Collatoribus antea tam per Eugenium Quartum, quàm per Concordatæ Nationis Germanicæ cum Sede Apostolica inita concessum fuit, ut cujuscumque qualitatibus & valoris beneficia in sex alternatis mensibus, videlicet Februario, Aprili, Junio, Augusto, Octobri, & Decembri liberè conferre possent, nec valerent aliter super sic vacantibus beneficijs per Papam factæ provisiones alijs sex mensibus Sedi Apostolicæ reservatis, in quibus

vacantia beneficia conferre non possent dicti Ordinarij Collatores. Ex facto accidit, quòd in mense Ianuario anno 1573. per mortem D. Petri Baneldi vacaverit in Ecclesia Buscoducensi (quæ olim Leodiensi Dioecesi fuit subdita) Capellania in honorem nominis Iesu fundata, cujus redditus annui valorem viginti quatuor florenorum regionum Belgicarum non excedunt: de qua Dominus Iudocus de Clermont sibi in mense Aprili sequente provideri fecit per mandatum Apostolicum directum Reverendissimo Episcopo Leodiensi, qui ad executionem hujusmodi mandati procedendo, adhibitis omnibus requisitis dicto Domino Iudoco providit mense Septembris ejusdem anni 1573. Qui verò in dicto mense Ianuario in turno fuerat conferendi beneficia ad Capitulum Ecclesiæ Buscoducensis pertinentia (inter quæ est hæc Capellania) prima mensis Julij contulit eandem Antonio de Lanckvelt.

Queritur inde, quis in obtinendo & retinendo hoc beneficium sit potior? Et paucis, ommissa multorum argumentorum collatione dicimus, Pontificiam collationem seu provisionem, quam D. Iudocus obtinuit, priorem esse: idè quod vacaverit in mense Ianuario, qui alternorum mensium Sedi Apostolicæ per dictam Concordatæ Nationis Germanicæ Ordinarijs Collatoribus per totum Imperium, & per specialem bullam dicti Eugenij Quarti Ordinarijs Collatoribus Dioecesis Leodiensis concessum, reservatum prius est; & sic in eo hoc vacans beneficium per alium, quàm per Sedem Apostolicam conferri non poterit, & facta per dictum turnarium collatio censi debeat ipso jure nulla & irrita, *cap. 2. c. si beneficia c. si Apostolica De præben. lib. 6.*

Nec quicquam facit dictæ Piane Bullæ restrictio: nam per illam Pontifex non præcipit sibi potestatem conferendi, providendi, seu mandandi, ut provideatur in sibi reservatis mensibus, sed tantum restringit & limitat incidentem illam reservationem, ut per expectativas seu præventivas gratias Ordinarij Collatorum reservatis mensibus impediri non possit, quoad beneficia tantilli valoris; non etiam hoc disponitur, ut Pontifex per simplicem provisionem seu collationem, aut mandatum de providendo seu conferendo non possit disponere, non dico de vacaturis sed vacantibus in illis alternatis mensibus beneficijs. * Neque enim cum Pontifex alicui seu aliquibus concedit facultatem conferendi beneficia, sibi illam omninò adimit saltem, ut illum seu illos prævenire possit in vacante beneficio, *c. Dudum De præben. lib. 6.* † Neque etiam prohibitis expectativis & præventivis gratijs quoad vacatura, censetur quoque prohibita præventio per ordinariam viam; cum omnium beneficiorum ecclesiasticorum dispositio in manu Pontificis sit, *Clem. 1. Valued. c. c.* ‡ Atque hinc est quod Gregorij Decimi constitutionem, *in c. Statutum De præben. lib. 6.* limitans & restringens Clementis Quarti statutum, in d. c. 2. *De præben. lib. 6.* quo reservavit Sedi Apostolicæ beneficia vacantia in Curia, ut scilicet reservatio non daret nisi uno mense à die vacantis in Curia beneficij, & quòd eo mense lapsò Ordinarij Collatores